

2. ÜNİTE : TÜRK TARİHİNDE YOLCULUK

BEYLİKTEKİ CİHAN DEVLETİNE

Osmanlı Beyliğini kuran **Kayı Boyu**, Ertuğrul Gazi önderliğinde Söğüt ve çevresine yerleşti. Ertuğrul Gazi öldükten sonra **Kayıların başına Osman Bey geçti. 1299 yılında Osman Bey beyliği kurdu.**

Kayı: Osmanlı Beyliğini kuran Türk Boyu.

OSMANLI DEVLETİ (1299-1922)

Osmanlı Beyliği'nin yurt edindiği topraklar **Bizans İmparatorluğu'nun büyük kent ve kasabaları** ile komşuydu. Önemli **ticaret yolları** üzerindeki bu şehirler ile yapılan ticaretten Osmanlı Beyliği önemli gelir elde ediyordu. Bu şehirlerin fethedilmesi ticaretten elde edilen gelirin de Osmanlı Beyliği'ne geçmesini sağladı. Osmanlı Beyliği kurulduğu sırada **Anadolu'da ve Balkanlarda siyasi birlik ve güçlü devletler yoktu.** Bu durum Osmanlı Beyliği'nin büyümesini kolaylaştırmıştır. Bu dönemde Bizans İmparatorluğu iç karışıklıklarla uğraşmakta, **tekrur denilen valilere** bile söz geçirememektedir. Anadolu'daki Türk beyliklerinin çoğu birbirleriyle komşuydu. Topraklarını genişletebilmek için birbirleriyle mücadele etmek zorunda kalıyorlardı. Osmanlı Devleti ise **coğrafi konumundan dolayı daha çok Bizans İmparatorluğu** ile mücadele etmiştir. **Cihat** olarak nitelendirilen bu mücadele diğer beylikler arasında Osmanlıya olan ilginin artmasını sağlamıştır.

Gaza ve Cihat Anlayışı: Gaza, İslam dinini korumak veya yaymak amacıyla Müslüman olmayanlara karşı yapılan kutsal savaşa verilen isimdir. Katılanlara Gazi denir. Bu savaşta ele geçirilen mallara ganimet denir.

Tekfur: Bizans İmparatorluğu'nda valilerle Anadolu'daki ve Rumeli'deki Hıristiyan beylerine verilen ad.

Osman Bey Dönemi

- 1281 yılında aşiretin başına geçti.
- 1288'de Karacahisar alındı.
- Karacahisar'dan sonra İnegöl, Bilecik, Yarhisar ve Yenişehir Bizans'dan alındı.
- 1302 yılında Bizans ile **Koyunhisar savaşı** yapılmıştır. **Bizans ile yapılan ilk savaştır.**
- Bursa'nın fethine başlandı. Fakat Bursa'nın fethini göremedi.
- **İlk Osmanlı parasını** bastırdı.(Bakırdan)

Orhan Bey Dönemi

- 1326 yılında tahta oturmuştur.
- İlk iş olarak 1326 yılında **Bursa alınmış** ve devletin merkezi yapılmıştır.
- 1329 yılında **Bizans ile Maltepe(Palekanon) Savaşı** yapılmış ve Bizans yenilgiye uğratılmıştır.
- İznik ve İzmit alındı.
- **Karesioğulları beyliği** Osmanlıya bağlandı. **Osmanlı ilk defa donanma gücüne kavuştu.** **Karesioğulları Osmanlıya katılan ilk Türk beyliğidir.** Bu beyliğin Osmanlıya katılması ile Osmanlıda ilk kez denizcilik faaliyetleri başladı.
- **Çimpe Kalesi alınarak ilk kez Rumeli'ye geçiş sağlandı.** (1353) Çimpe kalesi yeni fetihler için bir üs olarak kullanılmıştır.
- Türkmenler yeni fethedilen topraklara yerleştirilerek ilk kez **İskan Politikası** gerçekleştirildi.

İskân, insanların bir bölgede yaşamaları için yerleştirilmesi anlamına gelmektedir. Osmanlı Devleti, Balkanlarda **fethettiği toprakları Türkleştirmek ve İslamlaştırmak için iskân politikası uygulamış, Anadolu'daki göçebe Türkmenleri yeni fethettiği bölgelere yerleştirmiştir.**

- İlk kez **gümüş** Osmanlı parası basıldı.
- **Yaya (atsız) ve Müsellem (atlı)** adı verilen ilk düzenli ordu kuruldu.
- İlk **Divan teşkilatı** kuruldu.
- İlk **Osmanlı medresesi** İznik' te açıldı.

Osmanlı Devletinde devlet meselelerinin görüşüldüğü meclise DİVAN adı verilmektedir.

I. Murat Dönemi

- 1362 yılında devletin başına geçti.
- Sazlıdere Savaşı ile **Edirne alındı ve devletin başkenti** yapıldı.
- 1364 yılında **Haçlılar ile Sırpsındığı Savaşı** yapıldı ve haçlılar mağlup edildi. **Bu savaş Haçlılar ile yapılan ilk savaştır.**
- 1371 yılında **Çirmen Savaşı** yapıldı.
- 1389 yılında **1.Kosova Savaşı yapıldı** ve haçlılar bir kez daha mağlup edildi. **1.Murat savaştan sonra savaş meydanını gezerken şehit edildi.**
- **Savaş alanında şehit olan tek Osmanlı padişahıdır.**
- **İlk defa Sultan unvanını kullandı.**
- **Yeniçeri Ocağı** açıldı.
- **Devşirme Sistemi** uygulandı.
- İlk defa **Tımar Sistemi** uygulandı.
- Germiyanogulları çeyiz yolu ile Osmanlıya bağlandı.

Devşirme Sistemi: Osmanlı Devleti'nin ele geçirdiği, özellikle Rumeli ve Balkanlardaki **Hristiyan topluluklardan, genç ve yetenekli çocukların alınarak**, sıkı bir eğitim altında, üstün bir asker ve yönetici oluşturma sisteminin adıdır.

Tımar sistemi ile devlet bazı memurlarına ve askerlerine maaş vermez bunun yerine bazı toprakların gelirlerini hizmetlerine karşılık olarak bu görevlilere verirdi.

I. Bayezit (Yıldırım) Dönemi

- **İstanbul'u kuşatan ilk Osmanlı padişahıdır.** (4 kez)
 - İstanbul kuşatması için **Anadolu Hisarını** yaptırmıştır.
 - 1396 yılında **Haçlılar ile Niğbolu Savaşı** yapılmış ve Osmanlı savaşı kazanmıştır.
 - **1402 yılında Timur ile Ankara Savaşı yapılmış yapılan bu savaşı Osmanlı devleti kaybetmiştir.**
- Devlet 11 yıl Fetret devrine girmiştir.**

Fetret Devri (1402-1413): Ankara Savaşı'nda Timur'a yenilen Yıldırım Beyazıt savaşı sonunda esir düşmüştür. **Beyazıt'in oğulları arasında 11 yıl süren taht mücadelesi başlamış** ve bu sürenin sonunda **I. Mehmet (Çelebi) fetret devrine son vererek devletin başına geçmiştir.** Fetret devri padişahsız geçen dönem olarak da adlandırılır.

I. Mehmet (Çelebi) Dönemi

- **Fetret Devrine son vererek bozulan düzeni sağladı.**
- **Devletin ikinci kurucusu kabul edilir.**
- Düzmece Mustafa olayı ile uğraştı.
- Şeyh Bedreddin İsyanını bastırdı.
- **Venedik ile ilk deniz savaşı yapıldı.**
- Kaybedilen toprakların bir kısmını geri aldı.

II. Murat Dönemi

- İstanbul kuşatıldı fakat alınamadı.
- Anadolu Türk beylikleri ile mücadele edildi.
- 1444 yılında **Macarlar ile Edirne - Segedin anlaşması** imzalandı.
- Bu anlaşmadan sonra tahtı oğlu **2.Mehmet'e** bıraktı.
- **Yeni padişahın yaşının küçük ve tecrübesiz olmasından dolayı tahta tekrar geçti.**
- 1444 yılında **Varna Savaşı'nda Haçlıları** yendi.
- **1448 yılında 2.Kosova Savaşı yapıldı Haçlıları tekrar mağlup etti. Bu savaş ile Türklerin balkanlardan atılamayacağı kesinleşti.**

Osmanlı Devletinde Askeri Yapı

- Osman Gazi Söğüt'e yerleştiğinde ilk fetihleri gönüllü askerler ile yapmıştır.
- Osmanlı Devleti'nde **ilk düzenli ordu Orhan Bey** döneminde kurulan **yaya ve müselleme** ordusudur.
- Osmanlı Devleti asker ihtiyacını karşılamak için 1. Murat zamanında Pençik Sistemi ile Tımar Sistemini uygulamıştır. Daha sonra Pençik Sistemi **Devşirme Sistemi** olarak uygulamaya konulmuştur.

A) Kara Kuvvetleri

+++ Kapıkulu Askerleri

- 1. Yeniçeriler:** Kapıkulu askerlerinin en önemlisidir. Padişahı korumakla görevlidirler. **Ulufe adı verilen maaş alırlardı.** Askerlik dışında başka bir meslek ile uğraşmaları ve evlenmeleri yasaktı.
- 2. Cebeciler:** Ordunun silahlarını yapan ve koruyan sınıf.
- 3. Topçular:** Ordunun toplarını döken ve savaşta kullanan sınıf.
- 4. Top Arabacıları:** Top arabalarını yapan sınıf.
- 5. Acemioğlanlar:** Devşirme Sistemine göre alınan çocukların eğitildiği ilk ocaktır. Yetenekliler Enderun Mektebine gönderilirken diğerleri Kapıkulu Ocaklarına gönderilirlerdi.

+++ Eyalet Askerleri

- 1. Tımarlı Sipahiler:** Osmanlı ordusunun en kalabalık sınıfıdır. Temeli tımar sistemine dayanır. Tımar sahiplerinin beslemek zorunda oldukları askerlerdir. Devlet tımar sahibinden vergi almaz oda Cebelü denen asker yetiştirirdi.
- 2. Azaplar:** Savaşta yeniçerilerin önünde giderdi. Güçlü kuvvetli gençlerden seçilirdi.
- 3. Akıncılar:** Sınır boylarında keşif yaparlardı. Ordunun önünde keşfe çıkarlardı.

B) Deniz Kuvvetleri (Donanma)

Osmanlılarda ilk denizcilik faaliyetleri Karesi Beyliğinin alınmasıyla başladı. 1. Bayezit zamanında Gelibolu'da bir tersane kuruldu.

Osmanlıda Toplumsal ve Ekonomik Yapı

Osmanlı Devleti'nde yönetici ve askerî sınıf dışında kalan kesime **reaya** denilirdi. **Yönetici sınıfında olanlar vergi vermezlerdi. Padişah, Yeniçeri Ağası, Sadrazam, Şehülislam vb. yönetici sınıftandırlar.** Kasaba ve şehirlerde oturan ticaretle uğraşan **tüccarlar**, meslek sahibi olan **esnaf** ile **köylüler** ve **konargöçerler yönetilenler sınıfında yer alırlar ve vergi ödemekle yükümlüdürler.** Osmanlı nüfusunun büyük kısmı köylerde yaşamaktaydı. Köylüler ise daha çok tarım ile uğraşırlar ve ürettikleri ürünlerin bir miktarını vergi olarak verirlerdi. Osmanlı Devleti'nin ekonomisinin temeli tarıma dayanıyordu. İskân politikası sayesinde üretim sürekli hâle getirilerek boş topraklar ekonomiye kazandırıldı. Ticaret yolları üzerindeki kervanlardan ve pazarlardan alınan vergiler devletin önemli gelir kaynaklarındandı.